

Keskkonnatasude raamkava ettevalmistamise arutelu ehitusmaavarade ja turba osas

Protokoll

Keskkonnaministeerium 17. detsember 2013

Algus 14.00, lõpp 15.30

Kutsutud: EMTEL, EETL, Eesti Turbatootjate Liit, Nordkalk AS esindajad

Päevakord:

1. Ehitusmaavarade puhul maavara kaevandamisõiguse tasu kaheks jaotamine, millest üks osa rakendub ka kaevandamistegevusele, teine osa rakendub konkreetse kaevandatud koguse järgi. Eesmärgiks on kaevandamistegevuse kiirendamine ja broneeringute probleemi lahendamine.
2. Vee erikasutusõigus kaevanduste ja karjääride puhul, täpsemalt kuidas määratleda keskmine põhjavee osatähtsus väljapumbatavas vees, kas välja töötada metoodika selle määramiseks iga karjääri kohta eraldi. Võimalus keskkonnakaitseliste meetmete rakendamise tulemusel vee erikasutusõiguse tasumäärade külmutamiseks teatud tasemel.
3. Turba kaevandamisõiguse tasumäärade ühtlustamine ja veesaaste tasustamine ärajuhitavas vees.

Arutelu käigus väljendati järgmisi seisukohti ja tehti järgmised ettepanekud

Broneerimise asemel on probleemiks lubade menetlus, kuna ettevõtetel ei ole kindlust, et luba ka saadakse. Lisaks eelnevale tekib probleem siis, kui toorainebaasi on vaja pikaks ajaks.

Eristada tuleks liiva ja kruusa kaevandamist ning lubja- ja dolokivi, nt tsemendilubjakivi ja tehnoloogilise kivi kaevandamist, kuna neil on erinevad kasutusala. Erinevuse loob see, et ühte kasutatakse otse ehituses, teise maavara puhul on vajalikud ka investeeringud teist järku töötlusesse.

Analüüsima peaks seda, kuidas toimida, kui maavarad on jaotunud kindlatesse piirkondadesse.

Esitati küsimus, kuidas võetakse eramaal kaevandamise puhul keskkonnamõjusid arvesse, kuna seal maavara kaevandamise eest maavara kaevandamisõiguse tasu maksma ei pea. Kaevandajad on ebavõrdses olukorras.

Aluspõhjalised maavarad kuuluvad riigile, mistõttu nende puhul oleks õigustatud nõuda kaevandamisel kaevandamisõiguse tasu.

Kaheosalise maavara kaevandamisõiguse tasu puhul võiks fikseeritud osa rakendada ka eramaal kaevandamisel, kuna eesmärk kaevandamistegevust tõhustada ja ennetada majanduslikult mittetasuvate karjääride avamist peaks olema seatud igal juhul.

Kaheosalisele maavara kaevandamise tasule üleminekul tekib probleem olemasolevate lubadega – kas süsteemi saaks/peaks rakendada ka nende puhul.

Maavaravaru koguse ja kvaliteedi hindamisel enne karjääri avamist ei ole teada kõik võimalikud probleemid, nagu näiteks sobiliku ja mitesobiliku varu osatähtsus ja paiknemine või muud asjaolud, mida enne kaevandamisloa taotluse esitamist oleks saanud arvestada ja langetada teistsuguse otsuse kaevandamisloa taotlemise osas.

Samuti on ettevõtjad teinud pikaajalised plaanid ning vastavad otsused kehtiva süsteemiga arvestades, uus maavara kaevandamisõiguse tasu arvestus mõjutab neid plaane. Uute kaevandamislubade puhul oleks kaheosalise tasu rakendamine mõeldav.

Teede-ehituse puhul on karjääride asukohad valitud selle infrastruktuuri rajamiseks ning samuti on valikud tehtud kehtiva süsteemi püsijäämist eeldades.

Kui soovitakse motiveerida teatud maavarasid või materjale ehituses rohkem kasutama, siis tuleks seda küsimust arutada ka Maanteeametiga.

Tõstatati küsimus, mis saab kaheosalise tasu rakendumise järel siis, kui luba pikendatakse. Loa kehtivusest sõltub fikseeritud tasu suurus.

Tasu muutuva osa peaks siduma mingi indeksiga, mis võib vastavalt oludele nii tõusta kui ka langeda. Kaaluda võib ka kolmeosalist tasu, millest üks osa on fikseeritud ja rakendub kaevandamisõiguse saamise järel kaevandamistegevusest sõltumatult, teine osa arvestab kaevandamise keskkonnamõju ja seda tasutakse kaevandatud või kasutatud koguse eest ja on ühiku kohta muutumatu, kolmas osa on seotud määratud muutujaga ning arvutatud määratud meetodika alusel, seega kõigile mõistetav ja prognoositav.

Mitmeosalist tasu võiks rakendada siis, kui karjääris ei toimu mitu aastat kaevandamistegevust.

Karjäärdest väljapumbatava veega seoses juhiti tähelepanu, et kui keskkonnakaitseline meede määratletakse KMH käigus, siis see suunab igal juhul KMH-d läbi viima, isegi kui see ei ole vajalik.

Esitati küsimus, mida tähendab kaevandusvee tark ärajuhtimine ning kuidas see vähendab vee väljapumpamise keskkonnamõju.

Turba kaevandamisõiguse tasu kohta esitati ettepanek tasumäär vähelagunenud ja hästilagunenud turba tasumäärade ühtlustamiseks tasemel 1,25 eur/t.

Juhiti tähelepanu, et ei ole tuvastatav, mis koguses on kaevandatud hästilagunenud turvast.

Tehti ettepanek soodustada mahajäetud soode kuivendamist nt koefitsiendi 0,5 rakendamise läbi.

Otsustati:

1. jätkata arutelu 2014. a alguses täiendatud raamkava põhjal;
2. analüüsida kaheosalise ehitusmaavarade kaevandamisõiguse tasu kehtestamisega seotud majanduslikke, sotsiaalmajanduslikke mõjusid ja riske;
3. võtta arvesse turba kaheosalise tasu ühtlustamise ettepanek;
4. analüüsida arutelu käigus tehtud ettepanekuid karjäärdest väljapumbatava vee tasustamisel.

Protokollija:

Aire Rihe
Keskkonnatasude büroo nõunik
Keskkonnaministeerium